

Redakcja

Jacek Gudowski

Elżbieta Stan-Stanik

Współpraca

Robert Belczański, Radosław Cebeliński,
Przemysław Gumiński, Radosław Nowaczewski,
Elżbieta Szczepanowska, Arkadiusz Turczyn,
Magdalena Wróbel

UCHWAŁY

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie postanowieniem z dnia 25 maja 2011 r., X GUp 42/10, zagadnienia prawnego:

„Czy złożenie w terminie tygodniowym od dnia ogłoszenia postanowienia wydanego na rozprawie w postępowaniu upadłościowym wniosku o sporządzenie na piśmie uzasadnienia orzeczenia powoduje, że bieg terminu na wniesienie zażalenia określany jest na podstawie art. 394 § 2 Kodeksu postępowania cywilnego, czy też na podstawie art. 224 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jednolity: Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361)?”

podjął uchwałę:

Termin do wniesienia przez upadłego zażalenia na ogłoszone na rozprawie postanowienie o oddaleniu sprzeciwu co do uznania wierzytelności – w razie złożenia przez niego wniosku o sporządzenie uzasadnienia i doręczenie postanowienia z uzasadnieniem – biegnie od doręczenia mu tego postanowienia.

(uchwała z dnia 14 października 2011 r., III CZP 47/11, K. Tyczka-Rote, J. Frąckowiak, M. Machnij)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Zamościu postanowieniem z dnia 13 stycznia 2011 r., I Ca 286/10, zagadnienia prawnego:

„Czy w warunkach art. 932 § 4 k.p.c. udział spadkowy zmarłego rodzica spadkodawcy przypada także temu przyrodniemu rodzeństwu spadkodawcy, które nie jest biologicznym dzieckiem zmarłego rodzica spadkodawcy, czy też nie?”

podjął uchwałę:

Jeżeli jeden z rodziców spadkodawcy nie dożył otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadł, dziedziczy, na podstawie art. 932 § 4 k.c., w częściach równych rodzeństwo rodzone i przyrodnie spadkodawcy.

(uchwała z dnia 14 października 2011 r., III CZP 49/11, K. Tyczka-Rote, J. Frąckowiak, M. Machnij)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego we wniosku z dnia 30 marca 2011 r., BSA V-4110-2/11, zagadnienia prawnego:

„Czy umieszczenie osadzonego w celi o powierzchni przypadającej na jedną osobę mniejszej niż 3 m² stanowi naruszenie dóbr osobistych i czy przesłanką zadośćuczynienia, o którym mowa w art. 448 k.c., jest w takim wypadku tylko bezprawność, czy także wina?”

podjął uchwałę:

Umieszczenie osoby pozbawionej wolności w celi o powierzchni przypadającej na osadzonego mniejszej niż 3 m² może stanowić wystarczającą przesłankę stwierdzenia naruszenia jej dóbr osobistych. Odpowiedzialność Skarbu Państwa na podstawie art. 448 k.c. za krzywdę wyrządzoną tym naruszeniem nie zależy od winy.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 18 października 2011 r., III CZP 25/11, T. Ereciński, T. Bielska-Sobkowicz, I. Gromska-Szuster, J. Gudowski, G. Misiurek,, T. Wiśniewski, M. Wysocka)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Toruniu postanowieniem z dnia 25 maja 2011 r., VI Gz 69/11, zagadnienia prawnego:

„Czy sprawa o zapłatę kwoty nieprzekraczającej dziesięć tysięcy złotych z weksla gwarancyjnego podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym na podstawie art. 505¹ pkt 1 k.p.c.?”

podjął uchwałę:

Sprawa gospodarcza o zapłatę z weksla własnego *in blanco* podlega rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza kwoty określonej w art. 505¹ pkt 1 k.p.c.

(uchwała z dnia 20 października 2011 r., III CZP 51/11, Z. Kwaśniewski, A. Kozłowska, G. Misiurek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Koninie postanowieniem z dnia 31 maja 2011 r., I 1Ca 143/11, zagadnienia prawnego:

„Czy określenie w treści oferty wykonawcy błędnej stawki podatku VAT oraz obliczenie w oparciu o tą stawkę, podatku VAT, jako składnika ceny brutto, stanowi błąd w obliczeniu ceny, o którym mowa w przepisie art. 89 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29.01.2004 r. - Prawo Zamówień Publicznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.) i jest podstawą do odrzucenia oferty?”

podjął uchwałę:

Określenie w ofercie ceny brutto z uwzględnieniem nieprawidłowej stawki podatku od towarów i usług stanowi błąd w obliczeniu ceny, jeżeli brak jest ustawowych przesłanek wystąpienia omyłki (art. 89 ust. 1 pkt 6 w związku z art. 87 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych, jedn. tekst: Dz.U. 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.).

(uchwała z dnia 20 października 2011 r., III CZP 52/11, Z. Kwaśniewski, A. Kozłowska, G. Misiurek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Koninie postanowieniem z dnia 31 maja 2011 r., I 1Ca 154/11, zagadnienia prawnego:

„Czy określenie w treści oferty wykonawcy błędnej stawki podatku VAT oraz obliczenie w oparciu o tą stawkę, podatku VAT, jako składnika ceny brutto, stanowi błąd w obliczeniu ceny, o którym mowa w przepisie art. 89 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 29.01.2004 - Prawo Zamówień Publicznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.) i jest podstawą do odrzucenia oferty?”

podjął uchwałę:

Określenie w ofercie ceny brutto z uwzględnieniem nieprawidłowej stawki podatku od towarów i usług stanowi błąd w obliczeniu ceny, jeżeli brak jest ustawowych przesłanek wystąpienia omyłki (art. 89 ust. 1 pkt 6 w związku z art. 87 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych, jedn. tekst: Dz.U. 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.).

(uchwała z dnia 20 października 2011 r., III CZP 53/11, Z. Kwaśniewski, A. Kozłowska, G. Misiurek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 20 czerwca 2011 r., V Ca 1036/11, zagadnienia prawnego:

„Czy zwrot »ilość leku przeznaczona na trzymiesięczną kurację« użyty w § 19 ust. 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z 28 września 2004 r. a następnie w § 18 ust. 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z 17 maja 2007 r. w sprawie recept lekarskich oznacza:

a) ilość leku potrzebną pacjentowi do maksymalnie trzymiesięcznego stosowania wg dawkowania ustalonego przez lekarza przepisującego receptę i w niej podanego,

b) ilość leku potrzebną pacjentowi do maksymalnie trzymiesięcznego stosowania wg dawkowania zawartego w Charakterystyce Produktu Leczniczego o jakiej mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z 6 września 2001 r. Prawo farmaceutyczne?”

podjął uchwałę:

Ilość leku wskazana przez lekarza wystawiającego receptę nie jest wyłącznym kryterium oceny dla podmiotu realizującego receptę, co do ilości leku przeznaczonego na trzymiesięczną kurację.

(uchwała z dnia 26 października 2011 r., III CZP 58/11, D. Zawistowski, J. Górowski, W. Katner)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Warszawie postanowieniem z dnia 30 czerwca 2011 r., I ACa 123/11, zagadnienia prawnego:

„1. Czy artykuł 105 ust. 2 ustawy o Prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2006 Nr 90, poz. 631 ze zm., dalej: Prawo autorskie) w związku z artykułem 20 ust. 1 pkt 2 tejże ustawy nakłada na producentów i importerów kserokopiarek, skanerów i innych podobnych urządzeń reprograficznych, umożliwiających pozyskiwanie kopii całości lub części egzemplarza opublikowanego utworu, obowiązek udzielenia właściwej organizacji zbiorowego zarządzania informacją i udostępnienia dokumentów dotyczących wszystkich transakcji sprzedaży tych urządzeń, czy też tylko tych transakcji, w których strona kupująca należy do kręgu podmiotów mogących zgodnie z artykułem 23 i następnym Prawa autorskiego korzystać z dozwolonego użytku chronionych utworów?

2. Czy – w przypadku uznania, że obowiązek ten obejmuje tylko transakcje z podmiotami uprawnionymi w świetle artykułu 23 i następnym Prawa autorskiego do dozwolonego użytku chronionych utworów – obowiązkiem określonym w artykule 105 ust. 2 w zw. z artykułem 20 ust. 1 pkt 2 powinny być objęte także transakcje, w których kupującymi są osoby fizyczne w ramach prowadzonej działalności gospodarczej?”

podjął uchwałę:

Na podstawie art. 105 ust. 2 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631

ze zm.) w związku z art. 20 ust. 1 pkt 2 i ust. 5 tej ustawy, na producentach, importerach kserokopiarek, skanerów i innych podobnych urządzeń reprograficznych, umożliwiających pozyskiwanie kopii całości lub części egzemplarza opublikowanego utworu, ciąży obowiązek udzielenia właściwej organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi informacji oraz udostępniania dokumentów, dotyczących wszystkich umów sprzedaży tych urządzeń.

(uchwała z dnia 26 października 2011 r., III CZP 61/11, D. Zawistowski, J. Górowski, W. Katner)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 20 czerwca 2011 r., II Cz 822/11, zagadnienia prawnego:

„Czy komornik ma obowiązek uiszczenia opłaty sądowej od wniesionego przez siebie zażalenia na postanowienie sądu rozstrzygające skargę na czynność komornika w postaci postanowienia o kosztach postępowania egzekucyjnego?”
podjął uchwałę:

Zażalenie komornika na postanowienie sądu przewidziane w art. 770 k.p.c. podlega opłacie sądowej.

(uchwała z dnia 26 października 2011 r., III CZP 62/11, D. Zawistowski, J. Górowski, W. Katner)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego we wniosku z dnia 11 maja 2011 r., BSA I - 4110-3/11, zagadnienia prawnego:

„Czy umowa przeniesienia własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa zawarta w celu zabezpieczenia wierzytelności, o której mowa w art. 84 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (tekst jedn.: Dz.U. z 2009r.

Nr 175, poz. 1361 z e zm.), jest skuteczna wobec masy upadłości, jeżeli uzyskała datę pewną w sposób określony w art. 81 § 2 i 3 k.c.?”

podjął uchwałę:

Umowa przeniesienia własności rzeczy, wierzytelności lub innego prawa zawarta w celu zabezpieczenia wierzytelności (art. 84 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze, jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm.) jest skuteczna wobec masy upadłości także wtedy, gdy uzyskała datę pewną w sposób określony w art. 81 § 2 i 3 k.c.

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 28 października 2011 r., III CZP 33/11, L. Walentynowicz, A. Górski, J. Gudowski, I. Koper, Z. Kwaśniewski, K. Zawada, D. Zawistowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Gliwicach postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2011 r., III Ca 186/11, zagadnienia prawnego:

„Czy do odpowiedzialności sprzedawcy związanej z dokonaniem w zakresie działalności przedsiębiorstwa sprzedaży rzeczy ruchomej osobie fizycznej, która nabywa rzecz w celu niezwiązanym z działalnością zawodową lub gospodarczą, za tzw. wady prawne, mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2002 roku o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z dnia 5 września 2002 r. Nr 141, poz. 1176 ze zm.), czy na zasadzie art. 535¹ k.c. przepisy art. 556 - 576 k.c.?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 14 października 2011 r., III CZP 50/11, K. Tyczka-Rote, J. Frąckowiak, M. Machnij)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Rejonowy w Olsztynie postanowieniem z dnia 29 czerwca 2011 r., V U 31/95, zagadnienia prawnego:

„1. Czy w przypadku terminu przedawnienia, którego początek miał miejsce pod rządami ustawy o zobowiązaniach podatkowych, a które następnie biegło w czasie obowiązywania ustawy Ordynacja podatkowa, do oceny zdarzeń prawnych zaistniałych po 1 stycznia 1998 r. z punktu widzenia ich ewentualnego skutku w postaci przerwania biegu terminu przedawnienia, stosujemy przepisy ustawy o zobowiązaniach podatkowych? W szczególności, czy w takim wypadku znajdzie zastosowanie ograniczenie możliwości przerwania terminu przedawnienia, o którym mowa w art. 30 ust. 3 zdanie trzecie ustawy o zobowiązaniach podatkowych? Czy ma w tym zakresie znaczenie fakt, kiedy bieg terminu przedawnienia roszczenia został po raz pierwszy przerwany?

2. Czy wszczęcie postępowania upadłościowego lub podejmowanie poszczególnych czynności w tym postępowaniu (tak przez wierzyciela, jak i przez organ upadłościowy) przerywa bieg terminu przedawnienia należności podatkowych na gruncie ustawy z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (t.jedn. Dz.U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486 ze zm.) oraz na gruncie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (t.jedn. Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60) w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 stycznia 2003 r., w szczególności - czy czynności te (np. zgłoszenie wierzytelności) są czynnościami egzekucyjnymi, o których mowa w art. 30 ust. 2 ustawy o zobowiązaniach podatkowych i w art. 70 § 3 ustawy Ordynacja podatkowa?

3. Czy ustalenie listy wierzytelności przez Sędziego - komisarza (na podstawie przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe, t.jedn. Dz.U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512 ze zm.) wpływa na charakter zamieszczonych na niej wierzytelności o charakterze podatkowym i zmienia reguły ich przedawnienia?

4. Czy w przypadku wszczęcia postępowania upadłościowego znajdzie zastosowanie ograniczenie możliwości przerwania biegu terminu przedawnienia należności podatkowych, o którym mowa w art. 30 ust. 3 zdanie trzecie ustawy o zobowiązaniach podatkowych?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 14 października 2011 r., III CZP 54/11, K. Tyczka-Rote, J. Frackowiak, M. Machnij)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 31 maja 2011 r., IV Ca 416/10, zagadnienia prawnego:

„Czy podstawą wpisu w sprawie o wpis w dziale II księgi wieczystej zmiany nazwy właściciela nieruchomości, może być kopia odpisu aktualnego z Rejestru Przedsiębiorstw Krajowego Rejestru Sądowego potwierdzona za zgodność z oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika w osobie radcy prawnego lub adwokata?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 20 października 2011 r., III CZP 55/11, Z. Kwaśniewski, A. Kozłowska, G. Misiurek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Zamościu postanowieniem z dnia 20 maja 2011 r., I Cz 497/10, zagadnienia prawnego:

„Czy Sąd może wstrzymać wykonanie nakazu zapłaty wyłącznie w przypadku, jeżeli wskutek jego wykonania mogłaby wyniknąć dla pozwanego niepowetowana szkoda, czy też w każdym przypadku, gdy powołane w zarzutach okoliczności uprawdopodobniają niezasadność powództwa (art. 492 § 3 k.p.c.)?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 20 października 2011 r., III CZP 56/11, Z. Kwaśniewski, A. Kozłowska, G. Misiurek)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie postanowieniem z dnia 16 czerwca 2011 r., I ACa 149/11, zagadnienia prawnego:

„Czy umowa, na podstawie której wywłaszczona nieruchomość została oddana przez gminę w użytkowanie wieczyste spółdzielni mieszkaniowej, zawarta z naruszeniem art. 47 ust. 4 i art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (jedn. tekst Dz.U. z 1991, Nr 30, poz. 127 ze zm.) jest nieważna?”

odmówił podjęcia uchwały.

(postanowienie z dnia 26 października 2011 r., III CZP 59/11, D. Zawistowski, J. Górowski, W. Katner)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 10 czerwca 2011 r., II Cz 434/11, zagadnienia prawnego:

„Czy w przypadku przyłączenia się wierzycieli do wszczętej wcześniej egzekucji z nieruchomości (art. 927 k.p.c.), komornik, na podstawie art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. (Dz.U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191 ze zm.) o komornikach sądowych i egzekucji, ustala i pobiera opłaty egzekucyjne należne z tytułu egzekucji z nieruchomości osobno w każdej ze spraw egzekucyjnych, proporcjonalnie do wysokości wyegzekwowanej kwoty przypadającej dla danego wierzyciela, czy też ustala i pobiera jedną opłatę od wyegzekwowanej w toku egzekucji z nieruchomości kwoty, niezależnie od liczby spraw egzekucyjnych, w których wierzyciele przyłączyli się do egzekucji z nieruchomości?”

umorzył postępowanie przed Sądem Najwyższym.

(postanowienie z dnia 26 października 2011 r., III CZP 57/11, D. Zawistowski, J. Górowski, W. Katner)

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYgniĘCIA

III CZP 78/11

„I. Czy właściciel (użytkownik wieczysty) nieruchomości, na której zainstalowano legalnie urządzenia do przesyłu energii elektrycznej, uprawniony jest do wypowiedzenia łączącej go z przedsiębiorstwem eksploatującym te urządzenia umowy o cechach użyczenia, przy jednoczesnym wystąpieniu z ofertą zawarcia umowy najmu za odpowiednim, w ocenie wypowiadającego, czynszem?

II. W przypadku odpowiedzi twierdzącej:

czy powyższa umowa użyczenia ulega rozwiązaniu pomimo braku porozumienia między stronami co do wysokości czynszu i niezawarcia nowej umowy, zastępującej dotychczasową?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 25 sierpnia 2011 r., I Ca 125/11, W. Węgrzyn, R. Jurczyk, P. Bartnik)

Przyjmując, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy pomiędzy użytkownikiem wieczystym gruntu a operatorem urządzeń przesyłowych zlokalizowanych na tym gruncie istnieje stosunek cywilnoprawny o cechach użyczenia, charakteryzujący się ciągłością i trwałością, będący odmianą obligacji realnej, którego rozwiązanie nie jest co do zasady możliwe dopóty, dopóki trwa społecznie uzasadniona eksploatacja urządzeń przesyłowych, Sąd drugiej instancji powziął wątpliwości co do sposobu, w jaki stosunek ten może podlegać modyfikacji. W ocenie Sądu, wypowiedzenie takiego stosunku z jednoczesną ofertą zawarcia umowy najmu nie przekracza granic wykonywania prawa użytkowania wieczystego, jednak na wypadek, gdy strony nie osiągną porozumienia co do wysokości czynszu, powstaje stan niepewności co do tego, czy stosunek taki wygaśnie; aby tego uniknąć, można przyjąć, że wówczas wypowiedzenie jest bezskuteczne. Powstanie wtedy pytanie, czy na podstawie art. 357¹ k.c. sąd upoważniony jest do ukształtowania

takiego stosunku na nowych zasadach, zapewniających realizację praw zarówno operatora, jak i użytkownika wieczystego gruntu.

R.B.

*

III CZP 79/11

„Czy umowa darowizny nieruchomości stanowiąca czynność prawną ukrytą pod pozorną umową sprzedaży tej nieruchomości jest dotknięta nieważnością?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 kwietnia 2011 r., VI ACa 853/10, M. Manowska, K. Tucharz, J. Paszkowski)

Sąd drugiej instancji wskazał na problem, czy czynność prawna pozorna i ukryta stanowią dwie odrębne czynności prawne, czy też jedną czynność połączoną, gdzie czynność prawna ukryta korzysta z formy czynności prawnej pozornej. Za przyjęciem pierwszego stanowiska przemawia to, że art. 83 § 1 k.c. wyraźnie odróżnia dwie czynności, a rozwiązanie polegające na „użyczeniu” czynności ukrytej przez czynność pozorną jej formy wymagałoby szczególnego przepisu ustawy. Ponadto przemawia za tym art. 247 k.p.c., a także postulaty związane z kontrolą obrotu nieruchomościami oraz ochroną interesów stron umowy i osób trzecich.

Za przyjęciem drugiego stanowiska przemawia to, że w art. 83 § 1 k.c. jest mowa jedynie o oświadczeniu woli złożonym dla pozorów oraz innej czynności prawnej, tj. czynności o treści innej niż rzeczywiście ujawniona, jak również wywodzący się z tradycji prawa kontynentalnego postulat ratowania czynności prawnej ukrytej, zakładający, że pozorność sama w sobie jest prawnie obojętna, jeśli nikomu nie szkodzi. Ponadto czynność ukryta i pozorna są zespolone celem i zachodzą równocześnie.

R.B.

*

III CZP 80/11

„Czy w świetle art. 363 § 1 k.c. w związku z 361 § 2 k.c., poszkodowany dochodzący roszczenia w ramach odpowiedzialności gwarancyjnej zakładu ubezpieczeń z tytułu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych może domagać się w przypadku uszkodzenia pojazdu mechanicznego, w którym zachodzi konieczność wymiany uszkodzonych części, aby należne odszkodowanie zostało ustalone w oparciu o ceny nowych części bez potrąceń amortyzacyjnych?”

(wniosek Rzecznika Ubezpieczonych z dnia 19 października 2011 r., RU/287/BCH/11)

Uwzględnianie przez ubezpieczyciela likwidującego szkodę tzw. potrąceń amortyzacyjnych, tj. różnicy między wartością części nowych koniecznych do naprawy pojazdu a wartością wynikającą ze stopnia zużycia części zastępowanych, ma na celu uniknięcie wzbogacenia osoby poszkodowanej i ustalenie odszkodowania adekwatnie do wieku naprawianego pojazdu. Stanowi to przejaw realizacji zasady *compesatio lucri cum damno*.

Rzecznik Praw Obywatelskich wskazał na rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych oraz w doktrynie co do tego, czy praktyka ta ma zastosowanie w każdym przypadku, czy jedynie wyjątkowo, gdy naprawa ma dotyczyć uszkodzeń zaistniałych w pojeździe przed zdarzeniem wyrządzającym szkodę lub gdy z naprawą wiąże się ulepszenie pojazdu. W ocenie Rzecznika, powinno to zależeć od tego, czy użycie nowych części jest konieczne do przywrócenia pojazdu do takiego stanu używalności, który istniał przed wyrządzeniem szkody, nie należy bowiem dopuszczać do sytuacji, w której ciężar przywrócenia stanu poprzedniego spoczywałby w części na poszkodowanym, który nie przyczynił się do zaistnienia szkody. Ponadto w obecnych realiach nawet naprawa pojazdu przy użyciu nowych części nie przywraca mu tej wartości, którą miał przed wypadkiem.

R.B.

III CZP 81/11

„Czy zmiana lub uchylenie kilku prawomocnych postanowień, stwierdzających nabycie spadku po tym samym spadkodawcy następuje w trybie określonym w art. 679 k.p.c., czy w trybie art. 403 § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.?”

(wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 18 października 2011 r., RPO-686541-IV/11/JP)

Wnioskodawca podniósł, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak również w doktrynie występuje rozbieżność stanowisk w odniesieniu do trybu, w jakim należy wyeliminować nieprawidłowość polegającą na istnieniu kilku prawomocnych postanowień spadkowych stwierdzających nabycie spadku po tej samej osobie w odmienny sposób. Na poparcie tego twierdzenia przytoczył uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 1994 r., III CZP 40/94 (OSNC 1994, nr 11, poz. 210), wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1983 r., III CZP 65/83 (OSNC 1984, nr 7, poz. 111) oraz na postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2002 r., V CKN 1258/00 (BSN 2003, nr 7, s. 9), z dnia 26 listopada 2009 r., III CSK 30/09 (nie publ.), z dnia 8 sierpnia 2003 r., V CK 491/02 (nie publ.), z dnia 14 września 2004 r., III CK 458/03 (nie publ.), z dnia 26 czerwca 2002 r., III CZ 64/02 (nie publ.), z dnia 14 października 2009 r., V CSK 118/09 (BSN 2010, nr 1, poz. 14). Sięgając do doktryny, powołał się na odmienne stanowiska T. Felskiego (glosa do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 1994 r., III CZP 40/94, „Palestra” 1995, nr 3–4, s. 256 i nast.) oraz J. Forystka (glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2009 r., III CSK 30/09, „Rejent” 2010, nr 6, s. 122 i nast.).

Zgodnie z pierwszym poglądem, zmiana lub uchylenie kilku z prawomocnych postanowień stwierdzających nabycie spadku po tym samym spadkodawcy następuje na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., z powołaniem się na podstawę późniejszego wykrycia prawomocnego postanowienia dotyczącego tego samego stosunku prawnego albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Celem postępowania przewidzianego w art. 679 k.p.c. jest jedynie skorygowanie wadliwego orzeczenia, a jego przedmiotem ustalenie kręgu osób uprawnionych do dziedziczenia zgodnie

z rzeczywistym stanem prawnym, co prowadzi do zmiany prawomocnego orzeczenia, nigdy zaś tylko do jego uchylecia.

Przeciwko przyjęciu tego stanowiska przemawia wykładnia gramatyczna art. 679 k.p.c., w którym jest mowa o wyłączności tego trybu i zakaz uregulowany w art. 524 § 1 k.p.c., stąd tryb ten nie może być zastąpiony skargą o wznowienie postępowania, chyba że podstawa skargi nie obejmuje przesłanek lub okoliczności uzasadniających zastosowanie art. 679 k.p.c. Przepis ten lepiej chroni prawo do spadku rzeczywistego spadkobiercy niż skarga o wznowienie postępowania, ze względu na skutki prawne postanowienia wydanego w postępowaniu wszczętym zgodnie z art. 679 k.p.c., cel postępowania (dojście do prawdy materialnej) i terminy do wniesienia omawianych środków prawnych. Tryb określony w art. 679 k.p.c. zastępuje skargę o wznowienie postępowania i jest uzasadniony również uproszczeniem oraz odformalizowaniem postępowania o uchylene lub zmianę prawomocnego postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku niezależnie od liczby takich postanowień.

A.T.

*

III CZP 82/11

„Czy możliwa jest zmiana wysokości renty alimentacyjnej wynikającej z orzeczenia sądowego w drodze umowy zawartej między zobowiązanym a uprawnionym, a jeśli tak to czy w toku późniejszego rozpoznania sprawy o zmianę wysokości obowiązku alimentacyjnego sąd obowiązany jest badać czy w chwili zawarcia takiej umowy istniały przesłanki z art. 138 k.r.o.?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 6 października 2011 r., X Ca 166/11, H. Nowak, I. Pydych, A. Pochylczuk)

Sąd Okręgowy, nawiązując do art. 138 k.r.o., wskazał, że przepis ten umożliwia zmianę orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego w razie zmiany stosunków. Przepisy regulujące obowiązek alimentacyjny mają charakter bezwzględnie obowiązujący, ale nie wyłączają dopuszczalności zawierania między uprawnionym i zobowiązanym do alimentacji jakichkolwiek umów dotyczących

obowiązku alimentacyjnego. W treści tych umów można zamieszczać postanowienia dotyczące wysokości świadczeń alimentacyjnych, sposobu oraz terminu tych świadczeń.

Powołując się na poglądy doktryny Sąd Okręgowy podniósł, że w razie zmiany okoliczności sąd może zmienić umowę na żądanie jednej ze stron; właściwą drogą do realizacji tego roszczenia o zmianę obowiązku alimentacyjnego jest postępowanie sądowe.

Nawiązując do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 16 listopada 1954 r., I CO 41/54 (OSN 1956, nr 1, poz. 3), zauważył, że wynika z niej odmienny pogląd, o czym świadczy cytata z jej uzasadnienia: *„Jeżeli bowiem zważy się, że nie porozumienie stron, lecz ustawa jest źródłem samego obowiązku alimentacyjnego, a porozumienie określa tylko jego rozmiary, gdy ponadto uwzględnia się, że nawet orzeczenie, które zmienia prawomocny wyrok zasądzający alimenty, ma charakter deklaracyjny, to przepis zezwalający na zmianę umowy czy ugody jest już wyraźnym ograniczeniem materialnej skuteczności porozumienia się stron w tym sensie, że wiąże on je pod tym warunkiem, że nie zmienią się okoliczności w jakich porozumienie zawarto (clausula rebus sic stantibus). Ze zmianą więc okoliczności porozumienie traci swoją moc obowiązującą i jeżeli nie dojdzie pomiędzy stronami ponownie do porozumienia, sąd rozstrzyga o istniejącym (zmienionym) już uprawnieniu. W związku z tym podkreślić też należy, że normy prawne, które zezwalają na zmianę umowy czy ugody, nie stanowią, że sąd ją zmienia, lecz stwierdzają, że »można żądać« zmiany, że układy »mogą być zmieniane«”.*

Sąd Okręgowy stwierdził jednak, że uchwała ta odnosiła się do zmiany umów regulujących obowiązek alimentacyjny przez inne umowy, nie ma innych orzeczeń dotyczących przedstawionego zagadnienia prawnego, a system prawa cywilnego przeszedł od czasu wydania wskazanej uchwały ogromną ewolucję, zwłaszcza w zakresie swobody zawierania umów.

A.T.

GLOSY

prawo cywilne materialne

O tym, czy świadczenie niepieniężne przewidziane w umowie o roboty budowlane jest podzielne, czy niepodzielne, w rozumieniu art. 491 § 2 w związku z art. 379 § 2 k.c., decydują przede wszystkim postanowienia umowy interpretowane zgodnie z art. 65 § 2 k.c.

(wyrok z dnia 4 czerwca 2009 r., III CSK 337/08, H. Pietrkowski, K. Pietrzykowski, M. Sychowicz, nie publ.)

Glosa

A. Goldiszewicz, A. Niewęglowski, Państwo i Prawo 2011, nr 9, s. 122

Glosa ma charakter krytyczny.

Wyrok Sądu Najwyższego dotyczył świadczenia niepieniężnego w umowie o roboty budowlane i jego kwalifikacji prawnej w ramach podziału na świadczenia podzielne i świadczenia niepodzielne.

Stan faktyczny glosowanego wyroku był następujący: powód zawarł z pozwanym umowę o roboty budowlane, na mocy której powód zobowiązał się do wybudowania budynku mieszkalnego. Strony podzieliły realizację prac na dwa etapy, które kończyły się „odbiorami częściowymi”. Należność za wykonane roboty miała być płatna przez pozwanego na podstawie wystawianych co miesiąc faktur VAT.

Powód opóźnił się z wykonaniem części robót, przewidzianych w pierwszym etapie realizacji inwestycji. Jednocześnie pozwany odmówił zapłaty wynagrodzenia na podstawie dwóch faktur w chwili, w której przedmiot umowy był jeszcze wykonywany zgodnie z treścią zobowiązania. Ostatecznie prace przewidziane w pierwszym etapie budowy zostały w całości zrealizowane, choć z dwumiesięcznym opóźnieniem. Tymczasem pozwany nadal odmawiał zapłaty należności stwierdzonej fakturami VAT. W tej sytuacji powód wstrzymał się z wykonywaniem dalszych prac oraz wezwał stronę pozwaną do zapłaty pod rygorem odstąpienia od umowy z przyczyn leżących po stronie pozwanego. W odpowiedzi pozwany złożył oświadczenie o naliczeniu kar umownych z tytułu opóźnienia w wykonaniu drugiego etapu realizacji inwestycji oraz

dokonał potrącenia wskazanej wierzytelności z wierzytelnością powoda wynikającą z faktur VAT. Powód odstąpił od umowy domagając się zapłaty pozostałej części wynagrodzenia wraz z odsetkami ustawowymi i karami umownymi. Pozwany nie zaakceptował oświadczenia powoda o odstąpieniu od umowy i dokonał dalszych potrąceń swoich wierzytelności z jego wierzytelnościami. Powód wniósł o zasądzenie od pozwanego wynagrodzenia za wykonane roboty wraz z odsetkami ustawowymi.

Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda pełną kwotę wynagrodzenia za wykonaną pracę i odsetki ustawowe od żądanych kwot, naliczone jednak za okres krótszy niż wskazany w pozwie. Uznał, że powód był uprawniony do odstąpienia od umowy. Nie uwzględnił zarzutu potrącenia zgłaszanego przez stronę pozwaną. Sąd Apelacyjny po rozpoznaniu apelacji pozwanego podzielił ocenę prawną sądu pierwszej instancji i oddalił apelację, a Sąd Najwyższy oddalił skargę kasacyjną pozwanego.

Nie ma wątpliwości, że świadczeniem niepieniężnym w umowie o roboty budowlane jest zachowanie się podmiotu (tu wykonawcy robót budowlanych) zgodne z treścią zobowiązania i czyniące zadość godnemu ochroni interesowi wierzyciela (tu inwestora). Zachowanie to polega na wykonywaniu robót budowlanych zgodnie z projektem i zasadami wiedzy technicznej.

Przedmiotem świadczenia wykonawcy jest „obiekt budowlany”. Określenie to nie jest jednoznaczne; można przez nie rozumieć postać budynku mieszkalnego lub kilka budynków mieszkalnych (tzw. osiedle mieszkaniowe), ale także kompleks budynków powiązanych celem produkcyjnym (np. hutę). W głosowanym orzeczeniu Sąd Najwyższy zajął stanowisko, że świadczenie wykonawcy robót budowlanych może być zarówno podzielne, jak i niepodzielne; decydują o tym strony umowy.

Należy jednakże zauważyć, że normy prawne wskazują na dwa rodzaje świadczeń, tj. podzielne i niepodzielne. Zgodnie z art. 379 § 2 k.c., świadczenie jest podzielne, jeżeli może być spełnione częściowo bez istotnej zmiany przedmiotu lub wartości; świadczenie niezawierające wskazanych cech jest niepodzielne. To oznacza, że nie można zgodzić się ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, iż o podzielności świadczenia decydują przede wszystkim postanowienia umowy, czyli strony. Argumentem przeciwko takiemu rozumowaniu jest – zdaniem autorów – podstawowa rola jaką odgrywa właściwość (charakter prawny) świadczenia, w tym wypadku robót budowlanych, o których wykonanie strony się umówiły. Autorzy glosy

zaznaczyli, że woli stron nie można przypisać takiej mocy, która w każdym przypadku pozwala na nieograniczoną ingerencję w sferę przedmiotu świadczenia. Postanowienia umowy, stanowiące element subiektywny, nie mają dowolnego charakteru i muszą być skorelowane z elementami obiektywnymi, wyznaczanymi przez cechy przedmiotu świadczenia.

Dodatkowo – zdaniem glosatorów – gdy nie są spełnione przesłanki podzielności świadczenia, a strony postanowiły w umowie, że świadczenie jest podzielne, to takie postanowienie narusza zasadę swobody umów (art. 353¹ k.c.), tj. sprzeczność z ustawą (art. 379 § 2 k.c.). W rezultacie, skutkiem naruszenia zasady swobody umów jest nieważność postanowienia umowy, która w sposób niezgodny z kodeksem cywilnym uznaje dane świadczenie za podzielne (art. 58 § 1 k.c.).

Autorzy glosy dostrzegli, że podjęcie próby oceny, czy świadczenie wykonawcy robót budowlanych jest podzielne, utrudniają w tym wypadku nakładające się na siebie dwie grupy przepisów prawnych. Do pierwszej należą przepisy administracyjnoprawne, a do drugiej przepisy prawa cywilnego. Jednocześnie zwrócili uwagę, że przy ustaleniu, czy w konkretnym przypadku świadczenie wykonawcy robót budowlanych jest podzielne, pomocne może być stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 14 marca 2002 r., IV CKN 821/00 (nie publ.). Zgodnie z poglądem Sądu Najwyższego, podzielność świadczenia wykonawcy zachodzi wówczas, gdy przy jego spełnianiu częściami występują kumulatywnie dwie przesłanki. Musi być zachowany bez istotnej zmiany przedmiot świadczenia, co oznacza, że poszczególne części muszą mieć wszystkie istotne właściwości całego świadczenia, a ponadto nie może ulec istotnej zmianie wartość świadczenia.

M.W.

*

Przedsiębiorstwo energetyczne może obciążyć odbiorcę energii elektrycznej opłatami określonymi w art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. Nr 54, poz. 348 ze zm.) tylko wtedy, gdy taka energia została rzeczywiście pobrana.

(uchwała z dnia 10 grudnia 2009 r., III CZP 107/09, K. Strzelczyk, M. Bączyk, K. Pietrzykowski, OSNC 2010, nr 5, s. 77; BSN 2009, nr 12, s. 7)

Glosa

Adama Koczyka, Radca Prawny 2011, nr 10, dodatek naukowy, s. 19

Glosa ma charakter krytyczny.

Analizowane orzeczenie dotyczy zagadnienia sprowadzającego się do pytania, czy dla ustalenia odpowiedzialności za nielegalny pobór energii elektrycznej określony w art. 57 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne konieczne jest wykazanie poniesionej szkody przez zakład energetyczny, czy też wystarczające jest ustalenie ingerencji w układ pomiarowy, która stwarza potencjalną możliwość zafałszowania pomiarów.

W pierwszej kolejności autor glosy krytycznie odniósł się do użytego w tezie uchwały Sądu Najwyższego sformułowania, że przedsiębiorstwo energetyczne może obciążać opłatami określonymi art. 57 ust. 1 Prawa energetycznego odbiorcę energii elektrycznej. Następnie glosator zauważył, że w związku z analizowaną uchwałą nastąpiła niekorzystna zmiana w dochodzeniu roszczeń przez przedsiębiorstwa energetyczne, gdyż doszło do wyłączenia reżimu odpowiedzialności kontraktowej przez wskazanie jedynie na zasady odpowiedzialności deliktowej (art. 415 k.c.). W ocenie glosatora, Sąd Najwyższy, uznając, że opłata taryfowa przewidziana w art. 57 Prawa energetycznego nie stanowi kary ustawowej, pochopnie zakwestionował cały reżim odpowiedzialności kontraktowej, nie zważając, jednak, że kara umowna, której regulacja odnosi się do kary ustawowej, jest tylko jedną z form naprawienia szkody na podstawie reżimu *ex contractu*. Zdaniem autora glosy, nie ma racjonalnych argumentów, aby uniemożliwić przedsiębiorstwom energetycznym dochodzenia roszczeń na podstawie odpowiedzialności kontraktowej z zastrzeżeniem wykazania szkody polegającej na faktycznym poborze energii.

Glosowana uchwała była również przedmiotem glosy M. Sieradzkiej (LEX nr 531131). Omówił ją także Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Palestra 2010, nr 1-2, s. 265).

P.G.

Krótkotrwałe wstrzymanie płacenia długów wskutek przejściowych trudności nie jest podstawą ogłoszenia upadłości, gdyż o niewypłacalności w rozumieniu art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe i naprawcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm.) można mówić dopiero wtedy, gdy dłużnik z braku środków przez dłuższy czas nie wykonuje przeważającej części swoich zobowiązań.

(wyrok z dnia 19 stycznia 2011 r., V CSK 211/10, A. Górski, I. Gromska-Szuster, M. Szulc, nie publ.)

Glosa

Darii Popłonyk, Feniks.pl, Kwartalnik Krajowej Izby Syndyków 2011, nr 5, s. 58

Glosa ma charakter krytyczny.

Zdaniem glosatorki, z dniem 1 października 2003 r., kiedy weszła w życie ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, istotnie zmieniła się definicja niewypłacalności oraz przesłanki ogłoszenia upadłości, a przyjęta przez Sąd Najwyższy interpretacja prowadzi do zaburzenia nowego modelu postępowania upadłościowego.

Uzasadniając swój pogląd glosatorka stwierdziła, że art. 11 ust.1 Pr.u.n. wskazuje na to, iż niewypłacalnym jest dłużnik, który nie reguluje swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych i nie podaje żadnych innych warunków. Zwróciła uwagę na treść art. 12 p.u.n., z którego – jej zdaniem – można wywieść wniosek, że dla zaistnienia przesłanek ogłoszenia upadłości nie ma znaczenia czas zalegania ze spłatą i wielkość zaległości. W świetle tego artykułu, „trwałość” zalegania ze spłatą zobowiązań nie jest podstawą ustalenia stanu niewypłacalności, lecz stanowi o niemożności skorzystania przez sąd z dobrodziejstwa art. 12 ust. 1 Pr.u.n.

W przekonaniu glosatorki, powiązanie niewypłacalności, o której mowa w art. 11 ust. 1 Pr.u.n., z trwałym zaprzestaniem płacenia większości zobowiązań czyniłoby art. 12 niejako zawieszonym w próżni. Oba przepisy funkcjonowałyby na tak odrębnych zasadach, że przestałyby tworzyć spójny system.

Konkludując glosatorka stwierdziła, że niewypłacalnością w rozumieniu art. 11 ust. 1 Pr.u.n. jest stan zalegania z zapłatą zobowiązań pieniężnych wobec co najmniej dwóch wierzycieli. Czas zalegania z zapłatą, wielkość zaległości i trwałość tego stanu uprawnia sąd, w zależności od konkretnego przypadku, do oddalenia wniosku, ogłoszenia upadłości z możliwością zawarcia układu lub też ogłoszenia upadłości obejmującej likwidację majątku dłużnika. Wymienione okoliczności nie są już pod rządami Prawa upadłościowego i naprawczego wyznacznikami stanu niewypłacalności.

R.C.

*

Jeżeli w okresie likwidacji nie działa zarząd i spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nie ma powołanej rady nadzorczej, to aby oświadczenie o rezygnacji likwidatora mogło zostać przez niego skutecznie zakomunikowane, powinien zostać ustanowiony do tego pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników.

(wyrok z dnia 27 stycznia 2010 r., II CSK 301/09, J. Górowski, K. Strzelczyk, B. Trębska, niepubl.)

Glosa

Karola Skrodzkiego, Monitor Prawniczy 2011, nr 20, s. 1120

Glosa ma charakter krytyczny.

Zdaniem glosatora, nie można zgodzić się z poglądem wyrażonym w komentowanym orzeczeniu, że oświadczenie o rezygnacji z funkcji członka zarządu – likwidatora spółki z ograniczoną odpowiedzialnością powinno zostać złożone z zachowaniem zasad reprezentacji spółki, o których stanowi art. 210 § 1 k.s.h. Właściwym rozwiązaniem jest przyjęcie zasady, że rezygnacja członka zarządu powinna być skierowana przy zarządzie wieloosobowym do zarządu spółki, zgodnie z zasadą reprezentacji biernej. W razie braku możliwości zwrócenia się do zarządu, bezpośrednim adresatem rezygnacji powinien być organ spółki, który był uprawniony

do powołania rezygnującego członka zarządu – likwidatora, czyli rada nadzorcza lub zgromadzenie wspólników.

Zdaniem autora, przeciw argumentom przedstawionym w uzasadnieniu komentowanego wyroku świadczy regulacja art. 210 § 1 k.s.h. Z treści tego przepisu wynika, że unormowanie w nim zawarte, dotyczące reprezentacji spółki, obejmuje jedynie umowy i spory między spółką a członkiem zarządu. Tymczasem oświadczenie o rezygnacji stanowi jednostronne oświadczenie woli, a nie umowę. Do jednostronnych oświadczeń woli art. 210 § 1 k.s.h. nie ma zastosowania. Ponadto oświadczenie o rezygnacji członka zarządu składane jest nie w ramach stosunku umownego, lecz istniejącego pomiędzy spółką a członkiem zarządu stosunku korporacyjnego. Według glosatora, przyjęcie proponowanego przez niego rozwiązania zapewnia szybkość i sprawność zarówno samej rezygnacji członka zarządu, jak i procedury powołania jego następcy.

R.N.

*

Ograniczenie się nabywcy nieruchomości tylko do zbadania treści księgi wieczystej, jeżeli wie z różnych źródeł, w tym ze środków masowej informacji, że treść księgi wieczystej może być niezgodna z rzeczywistym stanem prawnym, ma znaczenie dla oceny postępowania nabywcy w świetle art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.).

(wyrok z dnia 15 lipca 2010 r., IV CSK 90/10, I. Koper, W. Katner, B. Ustjanicz, OSP 2011, nr 3, poz. 28)

Glosa

Marcina Margońskiego, Przegląd Sądowy 2011, nr 10, s. 118

Glosa ma charakter częściowo krytyczny.

Autor zaaprobował stanowisko w kwestii kognicji sądu powszechnego w zakresie utraty obywatelstwa polskiego w związku z wyjazdem z kraju. Stwierdził, że dla sądów powszechnych wiążące w świetle art. 244 § 1 k.p.c. są wyłącznie decyzje administracyjne w zakresie jednoznacznie objętym prawomocnością decyzji.

Podniósł – wbrew pogładowi Sądu Najwyższego – że nie ma tu miejsca na wyinterpretowanie z uzasadnienia decyzji, iż może chodzić tylko o czas wyjazdu na stałe z Polski. Jeśli organ administracyjny nie rozstrzygnął w decyzji administracyjnej o utracie obywatelstwa polskiego w związku z wyjazdem do Niemiec, w zakresie tym może orzekać sąd powszechny. W ocenie autora, nie jest przy tym związany zaświadczeniami wydawanymi przez organy administracji dotyczącymi czasu podstawy prawnej utraty polskiego obywatelstwa, gdyż o okolicznościach tych – zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy o obywatelstwie polskim – organy orzekają w formie decyzji administracyjnej.

Krytycznie natomiast ocenił glosator komentowane orzeczenie w części odnoszącej się do potencjalnego wyłączenia działania rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych. Wskazał, że w krytycznej glosie S. Rudnicki (OSP 2011, nr 3, poz. 28) podkreślił trafnie, iż wyłączenie dobrej wiary następuje na podstawie art. 6 ust. 2 u.k.w.h., gdy można było z łatwością dowiedzieć się, iż księga wieczysta jest (a nie „może być”) niezgodna z rzeczywistym stanem prawnym. Same przypuszczenia, że niezgodność może zachodzić, są niewystarczające do przypisania złej wiary.

Glosator uznał za nietrafne założenie, że wiedza o dokonaniu przez właściciela położonej w Polsce nieruchomości repatriacji do Niemiec w okresie PRL powinna prowadzić do wniosku, iż pozostawiona w Polsce nieruchomość przeszła na własność Skarbu Państwa. Zdaniem autora, glosowany wyrok jest próbą obrócenia porządku opartego na domniemaniu prawdziwości wpisu do księgi wieczystej.

Podsumowując autor glosy stwierdził, że rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych może być wyłączona, gdy świadomością nabywcy (lub możliwością łatwego dowiedzenia się) objęte są wszystkie przesłanki przejścia na Skarb Państwa własności nieruchomości na mocy prawa. W sprawach nieruchomości pozostawionych w Polsce przez późnych przesiedleńców nie można przyjąć, że sama wiedza o repatriacji pierwotnych właścicieli nieruchomości do Niemiec uzasadnia wyłączenie dobrej wiary nabywcy. Publikacje prasowe, inne niż ukazujące stan świadomości indywidualnego nabywcy, nie mają znaczenia dla oceny jego dobrej wiary. Ciężar wyłączenia działania rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych przez uzyskanie wpisu ostrzeżenia do księgi wieczystej ciąży na Skarbie Państwa.

E.S.

Przepis art. 11a ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych może być podstawą odpowiedzialności organizatora turystyki za szkodę niemajątkową klienta w postaci, tzw. zmarnowanego urlopu.

(uchwała z dnia 19 listopada 2010 r., III CZP 79/10, J. Gudowski, M. Romańska, J. Kremer, OSNC 2011, nr 4, poz. 41; BSN 2010, nr 11, s. 9; Prok.i Pr – wkł. 2011, nr 7-8, s. 36; TPP 2011, nr 1, s. 137)

Glosa

Marcina Łolika, Europejski Przegląd Sądowy 2011, nr 9, s. 45 - 47

Glosa ma charakter częściowo krytyczny.

Powództwo zostało wytoczone przez uczestników wycieczki do Egiptu, , gdzie mieli być zakwaterowani w czterogwiazdkowym hotelu. Na miejscu okazało się, że najpierw zostali zakwaterowani w zagrzybionym i brudnym pokoju położonym w piwnicy innego hotelu niż pierwotnie zaplanowany. Następnie zostali umieszczeni w pokoju, w którym mieszkali wspólnie z nowożeńcami odbywającymi podróż poślubną. Dopiero na trzy dni przed końcem wycieczki zostali przeniesieni do pokoju spełniającego umówiony standard.

Sąd Najwyższy przeanalizował poglądy, które mogłyby stanowić podstawę do zasądzenia zadośćuczynienia za zmarnowany urlop w przypadku odpowiedzialności kontraktowej. Odrzucił koncepcje próbujące kwalifikować uszczerbek związany ze zmarnowanym urlopem jako szkodę majątkową, jak również próby sięgania do art. 322 k.p.c. lub art. 56 k.c. jako źródła kompensacji szkody niemajątkowej. Równocześnie został odrzucony pogląd bazujący na instytucji dobra osobistego chroniącego prawo do spokojnego wypoczynku; w tym zakresie Sąd Najwyższy zaznaczył, że w świetle obowiązującego prawa taka konstrukcja dobra osobistego jest nieuzasadniona.

Reasumując, Sąd Najwyższy w celu zapewnienia prawidłowej transpozycji art. 5 dyrektywy 90/314/EWG w sprawie zorganizowanych podróży, wakacji i wycieczek zajął stanowisko, że art. 11a ustawy o usługach turystycznych jest przepisem szczególnym wobec art. 471 k.c. Jednakże – jak stwierdził glosator – Sąd

Najwyższy nie wyjaśnił, na czym miałyby polegać ów szczególny charakter tej regulacji prawnej, tj. odpowiedzialności organizatora turystyki w świetle ustawy o usługach turystycznych. Wyraził jedynie pogląd, że „art. 11a ustawy, w zakresie w którym dopuszcza przyznanie zadośćuczynienia za szkodę wyrządzoną niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy o imprezę turystyczną, stanowi przepis szczególny w relacji do art. 471 k.c.”. Wobec takiego stwierdzenia autor glosy zauważył, że Sąd Najwyższy jedynie zaznaczył, że art. 11a ustawy o usługach turystycznych – w przeciwieństwie do art. 471 k.c. – dopuszcza możliwość zasądzenia zadośćuczynienia, natomiast nie wskazał jej podstawy. Ten fragment rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego komentator uznał za lukę w uzasadnieniu.

Glosator podjął próbę analizy kierunku interpretacyjnego przyjętego przez Sąd Najwyższy, poprzedzając ją kilkoma uwagami ogólnymi. Zauważył, że założenie przyjęte w kodeksie cywilnym, mające źródło w art. 157 § 3 k.z., nie jest słuszne. Jego istota polega na tym, że pojęcie szkody prawnie relewantnej w ramach odpowiedzialności *ex contractu* nie obejmuje szkody niemajątkowej. Omawiana norma kodeksu zobowiązań nie została powtórzona w kodeksie cywilnym, jednakże utrzymała w kulturze prawnej desygnat odpowiedzialności kontraktowej.

W związku z tym, że w glosowanej uchwale nie mamy do czynienia z wprost wskazaną podstawą prawną dochodzenia zadośćuczynienia, to – zdaniem autora glosy – należy zbadać zakres pojęcia szkody w ramach obu tych aktów prawnych. Glosator zwrócił również uwagę, że ustawa o usługach turystycznych nie wprowadza definicji szkody, natomiast zawarte w art. 11 odesłanie do stosowania przepisów kodeksu cywilnego zdawałoby się przesądzać, że rozumienie szkody powinno być jednolite w świetle obu tych aktów prawnych. Jednakże tylko w instytucji prawnej, tj. pojęciu szkody można znaleźć podstawy, które przesądzają możliwość dochodzenia zadośćuczynienia za szkodę w postaci tzw. zmarnowanego urlopu. Uzasadniając swoje stanowisko glosator przyjął, że szkoda prawnie relewantna, za którą odpowiedzialny jest organizator turystyki, obejmuje również szkodę niemajątkową. Rozumienie w taki sposób i w takim zakresie terminu „szkoda” stanowi *differentia specificam* tej ustawy w relacji do rozwiązań przyjętych na gruncie kodeksu cywilnego.

Komentator dodał, że takie rozumienie określenia „szkoda” jest zgodne z kierunkiem wykładni Trybunału Sprawiedliwości (por. wyrok z dnia 12 marca 2002 r.

w sprawie C-168/00, S.Leitner v. TUI Deutschland GmbH & CoKG, ECR 2002, s. I-2631), który w pojęciu „szkody” doszukiwał się we wskazanym wyroku możliwości wynagrodzenia za szkodę w postaci tzw. zmarnowanego urlopu. Jednakże taki kierunek rozumowania – zdaniem glosatora – nie wynika z argumentacji uzasadnienia omawianej uchwały Sądu Najwyższego.

Głosowaną uchwałę zaaprobowala w glosie K. Kryla (Przeгляд Sądowy 2011, nr 9, s. 137). Omówił ją aprobująco także M. Nesterowicz w opracowaniu "Odpowiedzialność cywilna biura podróży za »zmarnowany urlop« w prawie polskim i porównawczym (na tle uchwały SN z 19 listopada 2010 r.)" (Przeгляд Sądowy 2011, nr 5, s. 5). Jej omówienie można także znaleźć w „Przeглядzie orzecznictwa” M. Domańskiej (Europejski Przeгляд Sądowy 2011, nr 9, s. 59).

M.W.

prawo cywilne procesowe

Przepis art. 1163 § 1 k.p.c. nie zawiera normy szczególnej w stosunku do art. 1157 k.p.c. w zakresie wymagania, aby spory poddane pod rozstrzygnięcie sądu polubownego mogły być przedmiotem ugody sądowej.

(uchwała z dnia 7 maja 2009 r., III CZP 13/09, J. Frąckowiak, H. Wrzeszcz, M. Kocon, OSNC 2010, nr 1, poz. 9; BSN 2009, nr 5, s. 6)

Glosa

Karola Ryszkowskiego, ADR. Arbitraż i Mediacja 2011, nr 3, s. 109

Glosa ma charakter aprobujący.

Autor zauważył, że głosowana uchwała rozstrzyga dwa fundamentalne – zarówno z teoretycznego, jak i praktycznego punktu widzenia – zagadnienia, a mianowicie, kwestię stosunku zdatności ugodowej do zdatności arbitrażowej oraz wzajemną relację art. 1157 i 1163 § 1 k.p.c. Jego zdaniem, uchwała przesądziła o modelu postępowania arbitrażowego i o zakresie zdatności arbitrażowej w Polsce.

Po przeanalizowaniu dorobku doktryny glosator podzielił wyrażony przez Sąd Najwyższy pogląd, że art. 1157 k.p.c. wyznacza granice zdatności arbitrażowej sporu, stanowiąc, iż zasadniczym kryterium tej zdatności – zarówno w sprawach o prawa majątkowe, jak i sprawach o prawa niemajątkowe – jest zdatność ugodowa sporu, oraz pogląd o zupełnie różnym zakresie regulacji art. 1157 i art. 1163 § 1 k.p.c.

Uznał jednak, że *de lege ferenda* kryterium zdatności ugodowej, jako warunku zdatności arbitrażowej, powinno być wyłączone odnośnie do spraw wynikłych ze spraw ze stosunku spółki handlowej ze względu na dobro obrotu gospodarczego.

Glosy do uchwały opracowali również A. Szumański (Glosa 2010, nr 1, s.14), P. Błaszczak (Glosa 2010, nr 1, s. 22) i M. Pietraszewski (ADR 2010, nr 3, s. 89). Uchwałę omówili także: R. Morek w "Przeglądzie orzecznictwa" (Biuletyn Arbitrażowy 2009, nr 11, s.115) oraz K. Weitz w opracowaniu "Granice zdatności arbitrażowej sporów ze stosunku spółki (relacja między art. 1157 i art. 1163 § 1 k.p.c.)" (Palestra 2009, nr 11-12, s. 252).

R.C.

*

Na obecnym etapie rozwoju prawa międzynarodowego publicznego państwu niemieckiemu przysługuje immunitet jurysdykcyjny w sprawach o roszczenia z czynów niedozwolonych popełnionych przez niemieckie siły zbrojne podczas drugiej wojny światowej na terenie Polski.

(postanowienie z dnia 29 października 2010 r., IV CSK 465/09, T. Ereciński, M. Wysocka, K. Zawada, OSNC 2011, nr 2, poz. 22; OSP 2011, nr 7-8, poz. 82; BSN 2010, nr 11, s. 15; Rej. 2011, nr 1, s. 153; NPN 2010, nr 4, s. 117; Rej. 2011, nr 4, s. 145)

Glosa

Piotra Lewandowskiego, Państwo i Prawo 2011, nr 10, s. 129

Glosa ma charakter częściowo krytyczny.

Osią stanowiska Sądu Najwyższego zawartego w glosowanym postanowieniu było rozstrzygnięcie zagadnienia relacji pomiędzy państwami na płaszczyźnie

procesowej w zakresie czynów niedozwolonych, których skutki spowodowały powstanie szkody lub krzywdy po stronie osób fizycznych w trakcie operacji wojskowych.

Jedną z zasad w stosunkach pomiędzy państwami jest to, że o roszczeniach majątkowych wynikających ze zdarzeń wojennych rozstrzyga się w traktatach pokojowych, jednakże coraz częściej osoby fizyczne kierują do sądu państwa zdarzenia pozwy z roszczeniami odszkodowawczymi przeciwko państwu wojującemu.

Glosator zaznaczył, że podstawą immunitetu jurysdykcyjnego państw wobec innych państw jest zasada *par in parem non habet imperium* („równy nie może sądzić równego sobie”). Reguła ta jest modyfikowana w tym sensie, że uznaje się podział spraw angażujących państwa na *acta iure imperia* (władcza działalność państwa) i *acta iure gestinis* (działalność państwa na płaszczyźnie gospodarczej i cywilnoprawnej). Państwu przysługuje immunitet jurysdykcyjny przed sądami państw obcych w zakresie tych pierwszych spraw, ze skutkami materialnoprawnymi w postaci niemożności uzyskania rozstrzygnięcia co do materialnoprawnego roszczenia odszkodowawczego, natomiast zaangażowanie państwa w sprawy drugiego rodzaju nie jest objęte immunitetem jurysdykcyjnym. Takie rozdzielanie nie występuje na gruncie polskiego prawa materialnego.

Na gruncie prawa europejskiego stanowisko w tej kwestii zajął Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w wyroku z dnia 15 maja 2007 r., C-292-05, w sprawie E. Lechouritou i inni v. Republika Federalna Niemiec, dostrzegając dwie kategorie spraw angażujących państwa. Jednocześnie dodał, że pytanie greckiego sądu odwoławczego nie wykazuje podstaw do przedmiotowego zakresu zastosowania w tym przypadku konwencji brukselskiej z dnia 27 września 1968 r. o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych. Jest to konsekwencją tego, że sporna sprawa nie miała charakteru stosunku cywilnego lub handlowego. Wobec tego sądom greckim nie przysługuje jurysdykcja sądowa w tej sprawie.

Autor glosy zwrócił również uwagę, że w analogiczny sposób traktują działania lub zaniechania państw w wykonywaniu władzy publicznej rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 805/04 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia europejskiego tytułu egzekucyjnego dla roszczeń bezspornych oraz rozporządzenie

parlamentu Europejskiego i Rady nr 1896/06 z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiające postępowanie w sprawach europejskiego nakazu zapłaty.

Konstrukcję przyjętą w konwencji brukselskiej zastosowano również w rozporządzeniu Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych. Komentator dodał, że przepis art. 5 ust. 3 rozporządzenia przewiduje jurysdykcję szczególną, jeżeli przedmiotem postępowania jest czyn niedozwolony lub podobny do czynu niedozwolonego albo roszczenia wynikające z takiego czynu.

Wykładni w sprawie E. Lechouritou przeciwstawia się tendencja określana jako *tort exception*, zgodnie z którą wyłącza się immunitet jurysdykcyjny w sprawach o roszczenia z czynów niedozwolonych popełnionych w państwie *forum*. Reprezentują ją ustawodawstwa państw, które uregulowały immunitet państw obcych w szczególnych ustawach, w tym USA, Wielka Brytania, Kanada, Australia, Republika Południowej Afryki, Argentyna, Węgry i Japonia. W prawie międzynarodowym ma ona swoją podstawę normatywną w art. 11 europejskiej konwencji z dnia 16 maja 1972 r. o immunitacie państwa (w dniu wydania głosowanego postanowienia Polska nie była stroną tej konwencji). Równocześnie część orzecznictwa opowiada się za wyłączeniem immunitetu jurysdykcyjnego w przypadkach roszczeń z deliktów popełnionych na terytorium państwa *forum*.

Sąd Najwyższy w głosowanym postanowieniu uznał, że konieczne jest zbadanie immunitetu jurysdykcyjnego na gruncie polskiego prawa procesowego regulującego jurysdykcję krajową. To oznacza, że najpierw należy stwierdzić, czy sądowi polskiemu przysługuje jurysdykcja krajowa w ogólności, a dopiero potem ustalić, czy taka jurysdykcja jest wyłączona w szczególności. Jeśli jurysdykcji krajowej nie można oprzeć na prawie unijnym i umowie międzynarodowej – a w tej sprawie nie można tego zrobić ze względu na treść rozporządzenia 44/01 i obowiązującą wykładnię Trybunału w sprawie E. Lechouritou – to konieczne jest zbadanie, czy nie wchodzi w grę jurysdykcja krajowa oparta na normach prawa wewnętrznego.

Sąd Najwyższy uznał, że istnienie jurysdykcji krajowej było uzależnione od powiązania sprawy z polskim obszarem prawnym za pomocą jednego z łączników (przesłanka pozytywna) i brakiem immunitetu jurysdykcyjnego (przesłanka negatywna). W związku z tym, że kodeks postępowania cywilnego stanowi *expressis*

verbis tylko o immunitacie dyplomatycznym (art. 1111) oraz immunitacie konsularnym (art. 1112), to Sąd Najwyższy wyprowadził normę prawną o immunitacie jurysdykcyjnym z norm prawa międzynarodowego, stosowanego na podstawie art. 9 Konstytucji. Autor glosy dodał, że normy prawa międzynarodowego mogą wynikać ze zwyczaju międzynarodowego, jeśli praktyka określonego zachowania społecznego jest powszechna i długotrwała, w połączeniu z poczuciem obowiązku stosowania się do tej praktyki.

Sąd Najwyższy uznał istnienie zwyczajowej normy międzynarodowego prawa publicznego statuującej immunitet jurysdykcyjny państw obcych, potwierdzając tym samym przyjęcie reguły *par in parem non habet imperium* w zakresie deliktów władzy publicznej popełnianych na terytorium państwa sądu. To oznacza, że roszczenia z czynów niedozwolonych popełnionych w ramach działań zbrojnych na obszarze państwa orzekającego, które były wynikiem naruszenia praw człowieka, z powodu braku podstaw nie można uznać za wyjątek od reguły immunitetu jurysdykcyjnego. W konkluzji Sąd Najwyższy stwierdził nieziszczenie się przesłanki negatywnej jurysdykcji krajowej w postaci braku immunitetu jurysdykcyjnego. W efekcie, art. 1103 pkt 3 k.p.c. nie może mieć zastosowania, mimo istnienia przesłanki pozytywnej w postaci miejsca popełnienia czynu (terytorium polskie).

Oparcie rozstrzygnięcia na prawie procesowym umożliwia zastosowanie prawa obowiązującego w czasie podejmowania przez sąd decyzji o dopuszczalności postępowania w sprawie. Jest to zgodne z regułą prawa procesowego w postaci bezpośredniego stosowania nowego prawa, natomiast prawo materialne, w tym prawo międzynarodowe, nakazuje dokonywanie ocen i subsumcji zdarzeń prawnych według prawa obowiązującego w chwili ziszczenia się zdarzenia. Tym samym zastosowanie normy zwyczajowej, która nie obowiązywała w chwili przeprowadzenia operacji pacyfikacyjnej w czasie drugiej wojny światowej, było niemożliwe. W tym względzie Sąd Najwyższy oparł się na swoim wcześniejszym orzeczeniu, zgodnie z którym brak jurysdykcji krajowej lub jej istnienie należy oceniać w zasadzie *ex tunc*, czyli według daty wydania orzeczenia (wyrok z dnia 27 lutego 1979 r., III CRN 306/79, OSPiKA 1980, nr 9, poz. 174 z glosą T. Erecińskiego).

Głosowane postanowienie było również przedmiotem glos M. Stürnera (PPC 2011, nr 3, s. 154) i W. Czaplńskiego (OSP 2011, nr 7 – 8, poz. 82). Omówili je także: P. Grzegorzczak w opracowaniu "W kwestii immunitetu państwa obcego przed

sądem krajowym" (Radca Prawny 2011, nr 2, s. 81) oraz Z. Strus w „Przeglądzie orzecznictwa” (Palestra 2011, nr 1-2, s. 122).

M.W.

ORZECZENIA NIEPUBLIKOWANE

art. 58 k.c.

Nieważna jest czynność prawna podjęta w celu popełnienia przestępstwa.

(wyrok z dnia 19 stycznia 2011 r., V CSK 189/10, A. Górski, I. Gromska-Szuster, M. Szulc)

*

art. 89 k.c.

W umowie powierniczego przelewu wierzytelności w celu jej ściągnięcia dopuszczalne jest zamieszczenie warunku rozwiązującego, stwierdzającego, że w razie nie dokonania przez cesjonariusza na rzecz cedenta w określonym terminie zapłaty należności ściągniętej od dłużnika, umowa traci moc, a zbywca staje się ponownie wyłącznie uprawnionym do wierzytelności objętej przelewem.

(wyrok z dnia 23 lutego 2011 r., V CSK 277/10, G. Misiurek, I. Gromska-Szuster, D. Zawistowski)

*

art. 145 k.c.

Wynagrodzenie za ustanowienie drogi koniecznej na rzecz więcej niż jednej nieruchomości władnącej powinno odpowiadać uszczerbkowi, jakiego doznaje właściciel nieruchomości obciążonej według przyjętego kryterium jego ustalenia, a nie wielokrotności odpowiadającej liczbie nieruchomości władnących.

(postanowienie z dnia 19 listopada 2010 r., III CSK 32/10, J. Gudowski, M. Romańska, J. Kremer)

*

art. 172 k.c.

Właściciel nieruchomości, który utracił jej własność z chwilą wejścia w życie dekretu z dnia 26 października 1945 r. - o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m.st. Warszawy, pozostaje jej posiadaczem samoistnym w złej wierze.

(postanowienie z dnia 1 grudnia 2010 r., I CSK 35/10, T. Wiśniewski, I. Gromska-Szuster, J. Kremer)

*

Grunt będący starorzeczem, który tylko w okresach powodzi jest pokryty płynącymi wodami powierzchniowymi, może być przedmiotem zasiedzenia.

(postanowienie z dnia 17 lutego 2011 r., III CSK 147/10, A. Górski, K. Pietrzykowski, K. Tyczka-Rote)

*

art. 305¹ k.c., art. 199 k.c.

Ustanowienie służebności przesyłu stanowi czynność przekraczającą zakres zwykłego zarządu i wymaga zgody wszystkich współwłaścicieli (art. 199 k.c.).

(postanowienie z dnia 17 lutego 2011 r., IV CSK 303/10, M. Kocon, K. Strzelczyk, H. Wrzeszcz)

*

art. 358¹ k.c.

Umowna klauzula waloryzacyjna przewidziana na wypadek hiperinflacji nie może mieć zastosowania, gdy hiperinflacja już nie występuje.

(wyrok z dnia 17 marca 2011 r., IV CSK 315/10, M. Kocon, T. Bielska-Sobkowicz, A. Górski)

*

art. 445 k.c., art. 481 k.c.

Terminem, od którego należą się odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę, jest – w zależności od okoliczności sprawy – dzień poprzedzający wyrokowanie o zadośćuczynienie lub dzień tego wyrokowania.

(wyrok z dnia 18 lutego 2011 r., I CSK 243/10, K. Zawada, M. Bączyk, D. Dończyk)

*

art. 33 k.r.o.

Przedmioty nabyte przez dziedziczenie (art. 33 pkt 2 k.r.o. w brzmieniu obowiązującym do dnia 19 maja 2005 r.) stanowią majątek odrębny małżonka będącego spadkobiercą, niezależnie od źródła pochodzenia środków przeznaczonych na dopłatę lub spłatę.

(wyrok z dnia 11 marca 2011 r., II CSK 405/10, B. Ustjanicz, H. Wrzeszcz, K. Zawada)

*

art. 10 u.k.w.

Rękojmia wiary publicznej ksiąg wieczystych nie chroni nabywcy, jeżeli umowa przeniesienia własności nieruchomości była nieważna.

(wyrok z dnia 19 stycznia 2011 r., V CSK 189/10, A. Górski, I. Gromska-Szuster, M. Szulc)

*

art. 109 u.k.w.

Kilka tytułów wykonawczych, obejmujących jednorodnjajowe długi powstałe w kolejnych okresach płatności, umożliwia ustanowienie jednej hipoteki przymusowej w kwocie stanowiącej sumę należności z tych tytułów (art. 109 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księbach wieczystych i hipotece, jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361).

(postanowienie z dnia 10 lutego 2011 r., IV CSK 349/10, Z. Kwaśniewski, I. Gromska-Szuster, G. Misiurek)

*

art. 153 k.s.h.

Przepis art. 153 k.s.h. nie wyklucza możliwości nabycia określonej liczby udziałów przez ich oznaczenie za pomocą ułamka lub procentu w odniesieniu do ogólnej liczby udziałów w kapitale zakładowym.

(wyrok z dnia 23 lutego 2011 r., V CSK 286/10, G. Misiurek, I. Gromska-Szuster, D. Zawistowski)

*

art. 299 k.s.h.

Członek zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie ponosi przewidzianej w art. 299 k.s.h. odpowiedzialności za zobowiązania spółki, które nie istniały w czasie sprawowania przez niego mandatu.

(wyrok z dnia 9 lutego 2011 r., V CSK 188/10, L. Walentynowicz, I. Koper, M. Sychowicz)

*

art. 425 k.s.h.

Uchwała rady nadzorczej spółki akcyjnej o zmianie jej zarządu nie może być uznana za nieistniejącą z tej przyczyny, że prawomocnym wyrokiem wydanym po ustanowieniu nowego zarządu powołanie tej rady zostało uznane za nieważne. Za istniejące trzeba uznać również powzięte przed wydaniem wyroku uchwały walnego zgromadzenia zwołanego przez tak wybrany zarząd.

(wyrok z dnia 24 lutego 2011 r., III CSK 150/10, B. Myszka, I. Koper, Z. Kwaśniewski)

*

prawo spółdzielcze

Artykuł 18 § 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848 ze zm.) ma zastosowanie także do członków spółdzielni mieszkaniowych.

(wyrok z dnia 3 grudnia 2010 r., I CNP 16/10, J. Górowski, M. Romańska, B. Ustjanicz)

*

ubezpieczenia

Suszą w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich jest tylko stan ustalony na podstawie danych Instytutu Upraw, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach.

(wyrok z dnia 26 listopada 2010 r., IV CSK 265/10, M. Wysocka, J. Frąckowiak,
M. Romańska)

*

varia

Przepisy ustawy z dnia 2 października 2003 r. o biokomponentach stosowanych w paliwach ciekłych i biopaliwach ciekłych (Dz.U. Nr 199, poz. 1934 ze zm.) mają charakter przepisów bezwzględnie obowiązujących.

(wyrok z dnia 21 grudnia 2010 r., III CSK 47/10, K. Strzelczyk, D. Zawistowski,
M. Szulc)

1. Artykuł 4 ustawy z dnia 4 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw dotyczących nabywania własności nieruchomości (Dz.U. Nr 157, poz. 1315) ma zastosowania do przekształceń własnościowych, o których mowa w tym przepisie, jeżeli miały miejsce także przed dniem 7 lutego 2001 r., tj. przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o zasadach zbywania mieszkań będących własnością przedsiębiorstw państwowych, niektórych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych oraz niektórych mieszkań będących własnością Skarbu Państwa (Dz.U. z 2001 r. Nr 4, poz. 24 ze zm.).

2. Bierną legitymację procesową w sprawie o stwierdzenie naruszenia prawa lub interesu prawnego (art. 4 ust. 4 ustawy z dnia 4 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw dotyczących nabywania własności nieruchomości, Dz.U. Nr 157, poz. 1315) ma aktualny właściciel byłego mieszkania zakładowego.

(wyrok z dnia 9 lutego 2011 r., V CSK 526/10, L. Walentyłowicz, I. Koper,
M. Sychowicz)

Odszkodowanie z tytułu obniżenia wartości nieruchomości na skutek uchylecia lub zmiany planu miejscowego nie przysługuje w razie zbycia

nieruchomości w drodze darowizny (art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, Dz.U. Nr 80, poz. 717 ze zm.).

(wyrok z dnia 11 marca 2011 r., II CSK 321/10, B. Ustjanicz, H. Wrzeszcz, K. Zawada)

*

art. 102 k.p.c., art. 520 k.p.c.

Artykuł 102 k.p.c. ma odpowiednie zastosowanie w postępowaniu nieprocesowym.

(postanowienie z dnia 15 grudnia 2010 r., II CZ 151/10, H. Pietrkowski, H. Wrzeszcz, D. Zawistowski)

*

art. 224 k.p.c., art. 214¹ k.p.c.

Zaświadczenie lekarza sądowego, o którym mowa w art. 214¹ § 1 k.p.c., stanowi dokument, który może być poddany ocenie po zamknięciu rozprawy (art. 224 § 2 k.p.c.).

(wyrok z dnia 10 marca 2011 r., V CSK 302/10, Z. Kwaśniewski, K. Strzelczyk, K. Tyczka-Rote)

*

art. 365 k.p.c.

Związanie prawomocnym wyrokiem rozciąga się na jego motywy w takich granicach, w jakich stanowią one konieczne uzupełnienie rozstrzygnięcia, niezbędne dla wyjaśnienia jego zakresu i istoty stosunku prawnego, do którego się odnosi.

(wyrok z dnia 11 lutego 2011 r., I CSK 249/10, M. Bączyk, M. Romańska,
K. Strzelczyk)

*

art. 383 k.p.c.

Podniesienie w apelacji zarzutu naruszenia przepisów prawa materialnego wskazujących na inny stan faktyczny niż ten, na którym zostało oparte żądanie pozwu, oznacza – niedopuszczalną w postępowaniu odwoławczym – zmianę powództwa.

(wyrok z dnia 11 marca 2011 r., II CSK 402/10, B. Ustjanicz, H. Wrzeszcz,
K. Zawada)

*

art. 398² k.p.c., art. 479⁴² k.p.c.

W sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone skarga kasacyjna jest dopuszczalna niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia.

(postanowienie z dnia 12 stycznia 2011 r., I CNP 43/10, T. Wiśniewski)

*

W sprawie o podwyższenie czynszu dzierżawy na podstawie art. 357¹ k.c. skarga kasacyjna nie przysługuje (art. 398² § 2 pkt 1 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 10 lutego 2011 r., IV CZ 124/10, Z. Kwaśniewski,
I. Gromska-Szuster, G. Misiurek)

*

art. 398¹⁹ k.p.c., art. 626¹ k.p.c.

Ujawnienie w toku postępowania kasacyjnego w sprawie o wpis w księdze wieczystej, że wnioskodawca nie żył w chwili złożenia wniosku, powoduje uchylenie wydanych w sprawie postanowień i wpisu dokonanego przez referendarza sądowego oraz odrzucenie wniosku (art. 398¹⁹ k.p.c.).

(postanowienie z dnia 12 stycznia 2011 r., I CSK 464/10, M. Sychowicz, W. Katner, M. Kocon)

art. 401 k.p.c.

Nienależyte wykonywanie obowiązków przez adwokata z urzędu nie stanowi podstawy wznowienia postępowania, polegającej na pozbawieniu strony możliwości działania (art. 401 pkt 2 k.p.c.).

(postanowienie z dnia 17 lutego 2011 r., IV CZ 122/10, H. Wrzeszcz)

*

art. 424¹ k.p.c.

Od postanowienia w przedmiocie skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki nie przysługuje skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

(postanowienie z dnia 28 stycznia 2011 r., IV CNP 101/10, H. Wrzeszcz)

*

art. 424⁵ k.p.c.

Wskazanie przez skarżącego skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia na cierpienia moralne jako źródło krzywdy stanowiącej szkodę spowodowaną przez wydanie zaskarżonego orzeczenia,

nie stanowi wymaganego przez art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie tego orzeczenia.

(postanowienie z dnia 20 stycznia 2011 r., IV CNP 88/10, M. Sychowicz)

*

art. 520 k.p.c.

Okoliczność, że uczestnik wniósł od postanowienia, którym dokonano podziału majątku dorobkowego, apelację w części dotyczącej określenia wartości tego majątku oraz zasądzonej spłaty, a wnioskodawca o oddalenie apelacji, nie oznacza sprzeczności ich interesów w rozumieniu art. 520 § 2 k.p.c.

(postanowienie z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CZ 101/10, M. Wysocka, M. Kocon, I. Koper)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC 2011, NR 12

Jeżeli majątek wspólników spółki cywilnej obejmuje nieruchomość albo prawo wieczystego użytkowania, wystarczającą podstawą wykreślenia wpisu w księdze wieczystej wspólnika występującego ze spółki jest jego oświadczenie o wypowiedzeniu udziału w spółce, złożone na piśmie z podpisem notarialnie poświadczonym (art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece, jedn. tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 124, poz. 1361 ze zm.).

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 10 czerwca 2011 r., III CZP 135/10, T. Ereciński, A. Górski, W. Katner, M. Kocon, Z. Kwaśniewski, K. Strzelczyk, M. Wysocka, OSNC 2011, nr 12, poz. 128)

*

Wykonanie trwałego i widocznego urządzenia przez posiadacza nieruchomości w zakresie służebności gruntowej drogi dojazdowej jest przesłanką zasiedzenia tej służebności (art. 292 k.c.).

(uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 9 sierpnia 2011 r., III CZP 10/11, T. Ereciński, D. Dończyk, J. Górowski, J. Gudowski, H. Pietrzkowski, T. Wiśniewski, D. Zawistowski, OSNC 2011, nr 12, poz. 129)

*

Wniosek o nadanie klauzuli wykonalności tytułowi egzekucyjnemu obejmującemu wierzytelność wobec dłużnika osobistego nie przerywa biegu przedawnienia roszczenia przeciwko właścicielowi nieruchomości, który – nie będąc dłużnikiem osobistym – ustanowił hipotekę dla zabezpieczenia tej wierzytelności.

(uchwała z dnia 1 kwietnia 2011 r., III CZP 8/11, D. Dończyk, M. Bączyk, B. Myszka, OSNC 2011, nr 12, poz. 130)

*

1. Artykuł 7 ustawy z dnia 2 lipca 1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 1998 r. Nr 120, poz. 787 ze zm.) nie miał zastosowania do najmu mieszkania zakładowego, nawiązanego na podstawie art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. – Prawo lokalowe (jedn. tekst: Dz.U. z 1987 r. Nr 30, poz. 165 ze zm.).

2. Po ustaniu stosunku pracy w czasie obowiązywania ustawy z dnia 2 lipca 1994 r. o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych (jedn. tekst: Dz.U. z 1998 r. Nr 120, poz. 787 ze zm.) wynajmujący mógł wypowiedzieć najem mieszkania zakładowego, nawiązany pod rządem ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. – Prawo lokalowe (jedn. tekst: Dz.U. z 1987 r. Nr 30, poz. 165 ze zm.), na podstawie postanowień umowy najmu.

(uchwała z dnia 1 kwietnia 2011 r., III CZP 11/11, D. Dończyk, M. Bączyk, B. Myszka, OSNC 2011, nr 12, poz. 131)

*

Wierzyciel, którego dłużnikiem jest jeden z małżonków, może żądać na podstawie art. 527 § 1 k.c. uznania za bezskuteczną czynności prawnej dokonanej przez obu małżonków i dotyczącej ich majątku wspólnego, gdy małżonek dłużnika nie wyraził zgody na zaciągnięcie zobowiązania w myśl art. 41 § 1 k.r.o.

(uchwała z dnia 12 maja 2011 r., III CZP 19/11, M. Kocon, M. Bączyk, D. Dończyk, OSNC 2011, nr 12, poz. 132)

*

W przedmiocie objęcia danej nieruchomości przepisem art. 2 ust. 1 lit. e dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego

z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (jedn. tekst: Dz.U. z 1945 r. Nr 3, poz. 13 ze zm.) orzeka organ administracyjny na podstawie § 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 1 marca 1945 r. w sprawie wykonania dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej (Dz.U. Nr 10, poz. 51).

(uchwała z dnia 18 maja 2011 r., III CZP 21/11, K. Strzelczyk, W. Katner, B. Ustjanicz, OSNC 2011, nr 12, poz. 133)

*

Przyjęcie jurysdykcji przez sąd państwa członkowskiego Unii Europejskiej (art. 3 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) Nr 1346/2000 z dnia 29 maja 2000 r. w sprawie postępowania upadłościowego, Dz.U. UE L z 2000 r. Nr 166, s. 1) ze względu na siedzibę grupy kapitałowej obejmującej spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, której ośrodkiem działalności jest Polska, nie uzasadnia zastosowania art. 26 rozporządzenia, gdy zagraniczne orzeczenie zatwierdzające układ nie wywołuje skutków sprzecznych z polskim porządkiem prawnym.

(wyrok z dnia 16 lutego 2011 r., II CSK 541/10, J. Górowski, W. Katner, M. Szulc, OSNC 2011, nr 12, poz. 134)

*

1. W świetle art. 1162 k.p.c. nie ma znaczenia posiadanie statusu konsumenta przez stronę zapisu na sąd polubowny.

2. Artykuł 77 § 1 k.c. dotyczy także umów co do formy zawartych w sposób dorozumiany.

(wyrok z dnia 11 marca 2011 r., II CSK 385/10, B. Ustjanicz, H. Wrzeszcz, K. Zawada, OSNC 2011, nr 12, poz. 135)

*

Spełnienie świadczenia może być warunkiem w rozumieniu art. 89 k.c.

(wyrok z dnia 17 marca 2011 r., IV CSK 358/10, M. Kocon, T. Bielska-Sobkowicz, A. Górski, OSNC 2011, nr 12, poz. 136)

*

Po uprawomocnieniu się wyroku wstępnego podniesienie zarzutu przedawnienia roszczenia jest bezskuteczne.

(wyrok z dnia 30 marca 2011 r., III CSK 165/10, J. Górski, I. Koper, D. Zawistowski, OSNC 2011, nr 12, poz. 137)

*

W sprawie o ustalenie wysokości opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste obejmującej żądanie dotyczące współużytkowników, którzy nie zgłosili wniosków o ustalenie, że aktualizacja opłaty jest nieuzasadniona i nie brali udziału w postępowaniu przed samorządowym kolegium odwoławczym droga sądowa jest niedopuszczalna.

(postanowienie z dnia 30 marca 2011 r., III CZP 3/11, J. Górski, I. Koper, D. Zawistowski, OSNC 2011, nr 12, poz. 138)

ORZECZENIA, KTÓRE ZOSTANĄ OPUBLIKOWANE W OSNC-ZD 2011, NR D

1. Sąd z urzędu bierze pod uwagę nieważność czynności prawnej (art. 58 § 1 k.c.), jednak tylko na podstawie materiału zebranego zgodnie z regułami obowiązującymi w prawie procesowym.

2. Artykuł 554 k.c. nie ma zastosowania do roszczeń Agencji Nieruchomości Rolnych z tytułu sprzedaży mienia pozostałego po zlikwidowanych państwowych przedsiębiorstwach gospodarki rolnej. Roszczenia te ulegają przedawnieniu w terminie dziesięcioletnim (art. 118 k.c.).

3. Treścią upoważnienia do uzupełnienia weksla *in blanco*, wręczonego w celu zabezpieczenia roszczenia, jest objęte jedynie uzupełnienie go przed upływem terminu przedawnienia roszczenia podlegającego zabezpieczeniu.

(wyrok z dnia 3 listopada 2010 r., V CSK 142/10, M. Bączyk, B. Myszka, A. Kozłowska OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 73)

*

Uchwała zarządu spółdzielni mieszkaniowej niezaliczająca do nieruchomości wspólnej tzw. pomieszczeń technicznych, niezbędnych do funkcjonowania i obsługi technicznej budynku, jest sprzeczna z prawem (art. 27 ust. 1 i art. 42 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, jedn. tekst: Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116 ze zm., w związku z art. 3 ust. 2 ustawy dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali, jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 903 ze zm.).

(wyrok z dnia 3 listopada 2010 r., V CSK 139/10, M. Bączyk, B. Myszka, A. Kozłowska, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 74)

*

O zastosowaniu stawki procentowej opłaty rocznej z tytułu użytkowania

wieczystego nieruchomości wchodzącej w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, przewidzianej w art. 17b ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (jedn. tekst: Dz.U. z 2007 r. Nr 231, poz.1700 ze zm.), decyduje wykorzystywanie nieruchomości na cele rolne.

(wyrok z dnia 12 stycznia 2011 r., I CSK 98/10, M. Sychowicz, W. Katner, M. Kocon, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 75)

*

Jeżeli rozliczenie stron następuje w formie przekazu (art. 921¹ i nast. k.c.), a przekazany jest dłużnikiem przekazującego, to łączący ich stosunek pokrycia powoduje, że świadczenie przekazanego na rzecz odbiorcy przekazu likwiduje nie tylko dług przekazującego u odbiorcy przekazu, lecz jest zaliczone także na dług przekazanego u przekazującego i likwiduje ten dług.

(wyrok z dnia 19 stycznia 2011 r., V CSK 202/10, A. Górski, I. Gromska-Szuster, M. Szulc, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 76)

*

Krótkotrwałe wstrzymanie płacenia długów wskutek przejściowych trudności nie jest podstawą ogłoszenia upadłości. O niewypłacalności w rozumieniu art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361 ze zm.) można mówić dopiero wtedy, gdy dłużnik z braku środków przez dłuższy czas nie wykonuje przeważającej części swoich zobowiązań.

(wyrok z dnia 19 stycznia 2011 r., V CSK 211/10, A. Górski, I. Gromska-Szuster, M. Szulc, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 77)

*

Niewidomym w rozumieniu art. 87 § 1 pkt 3 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (jedn. tekst: Dz.U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158 ze zm.) jest osoba dotknięta utratą wzroku lub znacznym zaburzeniem widzenia,

niezależnie od czasu i przyczyny powstania tego upośledzenia.

(postanowienie z dnia 21 stycznia 2011 r., III CSK 67/10, J. Gudowski, G. Misiurek, I. Gromska-Szuster, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 78)

*

Dopuszczalne jest uzupełnienie pisma stwierdzającego treść testamentu ustnego przez wskazanie miejsca jego sporządzenia, jeżeli uzupełnienie nastąpiło w terminie przewidzianym w art. 952 § 2 k.c.

(postanowienie z dnia 21 stycznia 2011 r., III CSK 98/10, J. Gudowski, G. Misiurek, I. Gromska-Szuster, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 79)

*

1. Wina dłużnika sama przez się nie wyłącza możliwości obniżenia kary umownej na podstawie art. 484 § 2 k.c.

2. Miarkowanie kary umownej zastrzeżonej na wypadek zwłoki w spełnieniu całości świadczenia jest co do zasady dopuszczalne także ze względu na wykonanie przez dłużnika zobowiązania w znacznej części, z tym że zmniejszenie kary z powołaniem się na tę przesłankę zależy od konkretnych okoliczności faktycznych, które pozwalają ocenić, czy i w jakim stopniu częściowe wykonanie robót przed popadnięciem w zwłokę zaspokajało interes wierzyciela.

(wyrok z dnia 26 stycznia 2011 r., II CSK 318/10, B. Myszką, W. Katner, K. Pietrzykowski, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 80)

*

1. Unormowanie w prawie autorskim umów o przeniesienie praw autorskich i umów o korzystanie z utworu (licencji) nie wyłącza możliwości zawarcia umowy dzierżawy autorskich praw majątkowych.

2. Wystawa fotografii może stanowić opracowanie w rozumieniu

art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (jedn. tekst: Dz.U. z 2000 r. Nr 80, poz. 904 ze zm.), jeżeli spełnia ustawowe kryterium twórczości.

(wyrok z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CSK 274/10, M. Wysocka, M. Kocon , I. Koper, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 81)

*

Strony umowy sprzedaży energii elektrycznej mogą postanowić, że wydana w czasie trwania stosunku umownego przez przedsiębiorstwo energetyczne tzw. taryfa dla energii elektrycznej (art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm., oraz art. 384 k.c.) wiąże nabywcę energii elektrycznej bez potrzeby zmiany postanowień umowy.

(wyrok z dnia 28 stycznia 2011 r., I CSK 184/10, M. Bączyk, M. Romańska, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 82)

*

Wykazy tajnych współpracowników Służby Bezpieczeństwa sporządzone przez funkcjonariuszy tego organu, niemających uprawnień do występowania w jego imieniu, nie są dokumentami urzędowymi w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c.

(wyrok z dnia 28 stycznia 2011 r., I CSK 215/10, M. Bączyk, M. Romańska, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 83)

*

Na orzeczenie sądu arbitrażowego stwierdzające brak kompetencji do rozpoznania sprawy nie przysługuje skarga przewidziana w art. 1205 k.p.c.

(wyrok z dnia 28 stycznia 2011 r., I CSK 231/10, M. Bączyk, M. Romańska, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 84)

*

Nie jest dopuszczalne kumulowanie kary umownej przewidzianej za nienależyte wykonanie zobowiązania z karą umowną za niewykonanie tego samego zobowiązania.

(wyrok z dnia 28 stycznia 2011 r., I CSK 315/10, M. Bączyk, M. Romańska, K. Strzelczyk, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 85)

*

Do tzw. prywatnej opinii biegłego, przedstawionej przez stronę w toku sprawy, stosuje się art. 253 k.p.c.

(wyrok z dnia 2 lutego 2011 r., II CSK 323/10, H. Pietrkowski, D. Dończyk, J. Górowski, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 86)

*

Obowiązek przestrzegania niezbędnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa młodzieży w szkole nie ogranicza się do wydania konkretnych nakazów lub zakazów, lecz polega na stosowaniu przez nauczycieli wobec powierzonych ich pieczy uczniów wszystkich możliwych, wynikających z zasad ogólnych środków ochrony.

(wyrok z dnia 2 lutego 2011 r., II CSK 392/10, H. Pietrkowski, D. Dończyk, J. Górowski, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 87)

*

1. Wspólnota mieszkaniowa ma legitymację bierną w sprawie o ustanowienie służebności drogowej na nieruchomości objętej udziałami właścicieli wyodrębnionych lokali w użytkowaniu wieczystym ustanowionym na tej nieruchomości.

2. Dopuszczalne jest ustalenie przez sąd terminu, od którego służebność drogowa będzie wykonywana.

(postanowienie z dnia 4 lutego 2011 r., III CSK 110/10, H. Wrzeszcz, T. Bielska-

Sobkowicz, M. Szulc, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 88)

*

W postępowaniu o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie dopuszczalne jest obalenie domniemania przewidzianego w art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (jedn. tekst: Dz.U.z 2001 r. Nr 124, poz. 1361).

(postanowienie z dnia 4 lutego 2011 r., III CSK 146/10, H. Wrzeszcz, T. Bielska-Sobkowicz, M. Szulc, OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 89)

*

Uprawniony z prawa pierwokupu może złożyć oświadczenie o wykonaniu tego prawa przed ziszczeniem się niedotyczącego go warunku zawartego w umowie sprzedaży.

(wyrok z dnia 4 lutego 2011 r., III CSK 198/10, H. Wrzeszcz, T. Bielska-Sobkowicz, M. Szulc OSNC-ZD 2011, nr D, poz. 90)

INFORMACJE

W dniu 4 października odbyło się zgromadzenie sędziów Izby Cywilnej poświęcone zaopiniowaniu kandydatów, którzy zgłosili się na wolne stanowiska sędziów Sądu Najwyższego w Izbie Cywilnej ogłoszone w Monitorze Polskim z dnia 29 czerwca 2011 r. Nr 63, poz. 103: Jana Kremera, sędziego Sądu Apelacyjnego w Krakowie, Anny Owczarek, sędzi Sądu Apelacyjnego w Warszawie oraz Marii Szulc, sędzi Sądu Apelacyjnego w Warszawie.

Po prezentacji kandydatów, wysłuchaniu odpowiedzi na zadane pytania oraz dyskusji zgromadzenie wyraziło opinię o kandydatach.

W części nieoficjalnej Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego Stanisław Dąbrowski złożył sędzi Sądu Najwyższego, Przewodniczącej Wydziału IV, Mirosławie Wysockiej – serdecznie gratulacje z okazji 40-lecia służby sędziowskiej oraz podziękowania za sumienne wykonywanie obowiązków służbowych.

*

W dniu 27 października odbyła się narada sędziów Izby Cywilnej, goszczących prof. dr hab. Sławomirę Wronkowską-Jaśkiewicz, sędzię Trybunału Konstytucyjnego, która wygłosiła bardzo interesujący wykład na temat wykładni prawa. Po wykładzie odbyła się dyskusja, w której wzięli udział sędziowie Sądu Najwyższego Antoni Górski, Józef Frąckowiak i Wojciech Katner, a także asystenci Łukasz Węgrzynowski, Magdalena Wróbel i Paweł Grzegorzczak.

W części nieoficjalnej Prezes Sądu Najwyższego prof. dr hab. Tadeusz Ereciński złożył sędziemu Sądu Najwyższego, Przewodniczącemu Wydziału III, Jackowi Gudowskiemu, serdecznie gratulacje z okazji 40-lecia służby sędziowskiej oraz podziękowania za sumienne wykonywanie obowiązków służbowych. Adresatem gratulacji i podziękowań byli także sędziowie Sądu Najwyższego Jan Górowski oraz Krzysztof Pietrzykowski, obchodzący jubileusz 35-lecia służby sędziowskiej i pracy zawodowej.

Specjalne gratulacje otrzymała sędzia Sądu Najwyższego Marta Romańska, która na Uniwersytecie Jagiellońskim uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk prawnych.

Prezes Sądu Najwyższego przedstawił także i powitał sędziów delegowanych do orzekania w Izbie Cywilnej – Agnieszkę Piotrowską, sędzię Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, Marka Machnija, sędziego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku oraz Romana Diczka, sędziego Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Przedstawił także nowego asystenta Stanisława Zabłockiego.

Na zakończenie narady zabrał głos sędzia Sądu Najwyższego Antoni Górski, Przewodniczący Krajowej Rady Sądownictwa, który poinformował zebranych o bieżących pracach Rady.

*

W dniach 17-29 października sędzia Sądu Najwyższego prof. dr hab. Mirosław Bączyk przebywał w Sądzie Kasacyjnym (*Cour de Cassation*) w Paryżu, w ramach wymiany sędziów sądów europejskich organizowanej przez *Reseau des Presidents des Cours Supremes Judiciaire* Unii Europejskiej.

Program wizyty, przewidziany dla grupy sędziów sądów najwyższych różnych krajów (m.in. Włoch, Belgii i Maroka), był bardzo bogaty. Obejmował m.in. uczestnictwo w posiedzeniach Izb Cywilnych i Izby Handlowej Sądu Kasacyjnego, w tym w dyskusjach nad ferowaniem i przygotowywaniem wyroków, a także liczne, interesujące merytorycznie spotkania z sędziami i sekretarzami poszczególnych Izb, z przedstawicielami adwokatury i prokuratorów generalnych działających przy Sądzie Kasacyjnym. Sędziowie zapoznawali się z elementami postępowania cywilnego przed Sądem Kasacyjnym w wersji zdematerializowanej oraz zasadami pracy biur dokumentacyjnych przygotowujących sesje i obsługujących sędziów, jak też uczestniczyli w dwóch konferencjach organizowanych w tym czasie przez Sąd Kasacyjny (dot. odpowiedzialność odszkodowawczej lekarzy oraz odpowiedzialności cywilnej w zakresie ochrony środowiska). Była też sposobność zapoznania się ze zbiorami świetnie wyposażonej biblioteki Sądu Kasacyjnego.

W programie wizyty przewidziano spotkanie z Prezydentem i sędziami Rady Stanu (*Conseil d'État*) oraz Prezydentem Trybunału Stanu (*Cour de Justice*). Sędzia Mirosław Bączyk miał też okazję spotkać się z przedstawicielami *Banque de France* i poznać francuski system rozliczeń bezgotówkowych oraz system gwarantowania depozytów bankowych.

Należy podkreślić bardzo dobrą organizację stażu oraz otwartość i kompetencje sędziów i sekretarzy Sądu Kasacyjnego w dzieleniu się z kolegami z zagranicy doświadczeniami zawodowymi.

Dane statystyczne – październik 2011 r.

Lp.	Rodzaj spraw	Ruch spraw										
		Pozostało z okresu ubiegłego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania
				Razem	Sposób załatwienia						Inny sposób	
					Podjęto uchwałę	Oddalono	Zmieniono	Uchylono w całości bądź częściowo	Uwzględniono skargę	Odmówiono przyjęcia do rozpoznania		
1.	CK	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	CSK	1655	273	285	-	27	1	55	-	169	33	1643
3.	CZP, w tym:	37	5	16	10	-	-	-	-	-	6	26
	art. 390 k.p.c.	27	3	14	8	-	-	-	-	-	6	16
	skład 7-miu	10	2	2	2	-	-	-	-	-	-	10
	pełny skład	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	CZ	295	67	110	-	49	12	22	-	-	27	252
5.	CO, w tym	8	30	27	-	5	-	-	-	-	22	11
	art. 401 k.p.c.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	art. 45, 48 k.p.c.	8	30	27	-	5	-	-	-	-	22	11
6.	CSP	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	CNP	193	36	46	-	-	-	-	-	14	32	183
8.	CA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	CN	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	RAZEM	2188	411	484	10	81	13	77	-	183	120	2115

Spis treści

Uchwały.....	.....
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia.....	.....
Glosy	.....
Orzeczenia niepublikowane	.....
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC 2011, nr 12	.....
Orzeczenia, które zostaną opublikowane w OSNC-ZD 2011, nr D.....	.....
Informacje.....	.....
Dane statystyczne.....	.....